

ارزیابی رضایتمندی زنان از وضعیت امنیت در پارک های شهری

نمونه موردی: پارک دهکده طلایی آمل

رحیم بردی آنا مرادنژاد

استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه مازندران

r.moradnejad@umz.ac.ir

09111188095

مهناز حسینی سیاه گلی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه مازندران

تاریخ پذیرش: 1394/8/30

تاریخ دریافت: 1394/5/28

چکیده

فضاهای سبز شهری (پارکها) به عنوان بخشی مهمی از ساختار محیط زیستی شهر می باشند که نقش بسیار مهمی را در دنیای امروزی شهرها دارند. در این بین توجه به شکل گیری، تنوع و تداوم در بهبود عملکرد آنها نقش اساسی در کاهش اضطراب های روزافزون شهروندان در شهرها دارد. مطالعه حاضر با روش توصیفی - تحلیلی در راستای ارزیابی میزان رضایت زنان در پارک های شهری با موردشناسی پارک دهکده طلایی شهر آمل به انجام رسیده است. در این راستا به صورت تصادفی ساده از نظرات 70 نفر از زنان در محدوده پارک دهکده طلایی با استفاده از روش پیمایشی و با ابزار پرسشنامه استفاده شده است. برای تحلیل داده های پژوهش از آزمون آماری T تک نمونه ای استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که متغیرهایی چون وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک با میزان میانگین 3/75، اشراف پارک بر خیابان های اطراف از لحاظ طراحی با 3/5 و طراحی مبلمان پارک از لحاظ رعایت حریم شخصی با 3/38 از مهمترین متغیرهای مورد ارزیابی جامعه نمونه پژوهش برای دستیابی به امنیت در پارک دهکده طلایی عنوان شده است.

واژگان کلیدی: امنیت، زنان، فضای شهری، پارک شهری، آمل

مقدمه

امروزه احتیاجات اجتماعی تحت تأثیر مستقیم عوامل اقتصادی و صنعتی قرار گرفته‌اند و فرم تازه‌ای یافته‌اند. و آنچه شاید در این بین به فراموشی سپرده شده است بحث رفاه و آسایش احتیاجات روانی شهروندان در شهرها در مابین این شتاب صنعتی شدن و انقلاب تکنولوژیکی است (Colachi, 2006: 14). هر چند توجه به محیط زیست شهری نیز در راستای استفاده شهروندان به متغیرهای گوناگونی نظیر سن، طبقه اجتماعی، مسائل فرهنگی، تجربیات گذشته، اهداف و روش زندگی مردم بستگی دارد (مجنونیان، 1374). فضاهای سبز شهری (پارکها و تفرجگاهها) به عنوان بخشی مهمی از ساختار محیط زیستی شهر می‌باشند که نقش بسیار مهمی را در دنیای پر از آشوب امروزی شهرها دارند و در این بین توجه به شکل‌گیری و تنوع آنها و تداوم در بهبود عملکرد آنها نقش اساسی در کاهش اضطراب‌های روزافزون شهروندان در شهرها دارد (Byrne & Sipe: 2010: 2)، که نوع طراحی و عملکرد آنها در زمینه انواع خدمات ارائه شده باید در راستای ضروریات زندگی شهری و در پاسخگویی به نیاز شهروندان و به دست آوردن الگوهای بارزشی که دارای معانی و مفاهیم منتج از درون جامعه است باشد. چراکه این امر می‌تواند در جهت ایجاد فضای سالم و با ارزش شهری نیز بکار گرفته شود. (Tsaour et al, 2006).

در این راستا امروزه جوامع پیشرفته، "جایگاه زنان" به یکی از نکات اصلی طراحی شهری بدل گشته است، به گونه‌ای که خواستگاه آنان در زمره شاخصه‌های اصلی طراحی به شمار می‌رود. توجه به حضور فعال زنان در دامنه فعالیت‌های روزانه، زمینه‌ای را می‌طلبد تا به راحتی بتوانند به فعالیت‌های روزانه خود بپردازند (این خواستگاه‌ها تمام زمینه‌های کاری، اداری و تفریحی آنان را در برمی‌گیرد). اصول طراحی فضاهای شهری به خصوص فضاهای تفریحی و گذران اوقات فراغت در زمینه، فراهم نمودن امنیت محیطی به صورت کلی تمام اقشار جامعه را مد نظر قرار می‌دهد، ولی نکته مهمی که گاه از دید طراحان پنهان می‌ماند؛ توجه به "جنسیت افراد در بهره‌گیری از فضاهاست"؛ چه بسا فضاهایی که به راحتی برای جنس مذکر قابل بهره‌گیری است، ولی برای جنس مونث کارایی چندانی ندارند. احساس امنیت با توجه به خصوصیات جنسی نیز متغیر است ولی توانایی جسمی و قدرت دفاع شخصی نیز به نوعی دریافت انسان از امنیت را به تحت شعاع قرار می‌دهد. براساس ضوابط امنیتی فضاهای عمومی (مطالعه موردی پارک) باید به گونه‌ای طراحی شوند تا توسط تمام افراد قابل استفاده باشند. توجه باشند به این مطلب که حضور زنان در فضاهای عمومی چه محل کار، و پارک موجب تلطیف و کاهش خطرات محیطی می‌شود، طراحان را بر آن می‌دارد تا شاخص جنسیت را جزوه اصول اصلی خود قرار دهند. (الماسی فروانصاری، 1389، 28).

بنابراین با توجه به اهمیت موضوع در پژوهش حاضر سعی گردیده است به مقوله امنیت در پارک های از دیدگاه زنان در پارک دهکده طلایی شهر آمل پرداخته شود. هدف پژوهش ارزیابی نگاه زنان به متغیرهای امنیتی در پارک مورد مطالعه جهت شناسایی اولویت ها در این زمینه در راستای برنامه ریزی بهتر برای تأمین امنیت در پارک دهکده طلایی می باشد.

پیشینه تحقیق

هیلر (1988) بر افزایش امنیت از طریق افزایش تحرک و جنبش در فضاهای شهری تاکید دارد. بنابراین، مکان های که برای جنبش در فضاهای شهری تاکید دارد. بنابراین، مکان هایی که برای جنبش و حرکت ظرفیت کمتری دارند، مستعد وقوع جرم هستند. همچنین، با بزرگ تر شدن فضا، افزایش حضور مردم و ایجاد الگوهای حرکتی توسط فضاهای خصوصی شده با مردمی که در آن حضور دارند، امنیت استفاده کنندگان از فضا افزایش خواهد یافت (Brenda al;1997: 276).

باساوا (2002) در مطالعه ای در شهر پورتو آلگو، به بررسی رابطه ی بین سطوح خرد و کاربری های حاشیه ای و فاقد تحرک و جنبش پرداخت و به این نتیجه رسید که جرم ها در سطوح جامع شهر کم رنگ و محدودتر از سطوح حاشیه ای است (Reis al;2003).

دیس و همکاران (2007) در برزیل، نقش آرایش فضایی در ایجاد رفتارهای خاص استفاده کنندگان بررسی شد. نتایج و تحقیق آن ها نشان می دهد عوامل اجتماعی و فضایی با توجه به اثری که اجزای محیطی و شناخت فضایی محیط های باز شهری دارند، بر کمبود امنیت و افزایش جرم تأثیر گذارند.

زنجانی زاده (1380) در بررسی امنیت زنان در کلان شهر مشهد، تأثیر ویژگی هایی مانند وضعیت تأهل، میزان اقتدار زن در خانواده، اشتغال زنان و محل سکونت را بر میزان احساس امنیت اجتماعی زنان سنجیده و به این نتیجه رسیده است که اقتدار زنان در خانواده، اشتغال زنان و محل سکونت با میزان احساس امنیت اجتماعی زنان رابطه معناداری دارد.

علیخواه و نجیبی (1385) در باره ی وضعیت ترس زنان از جرم در فضاهای شهری در مناطق 22 گانه ی شهر تهران، نشان می دهد حدود نیمی از زنان پاسخ گو هنگام رفت و آمد در فضاهای عمومی شهری احساس امنیت ندارند. این میزان در بین زنان با تحصیلات و درآمد کم و نیز زنان ساکن در محلات دارای زمین و ساختمان های متروک بیشتر است.

بمیان و همکاران (1388) در مطالعه ای با عنوان "سنجش عوامل موثر بر ارتقای امنیت زنان در محیط های شهری در محدوده ی پیرامون پارک شهرتهران" بیان کرده اند که بین احساس امنیت درک شده از فضا و میزان رفت و آمد و استفاده از آن رابطه ی مستقیمی هست. در بررسی رابطه ی بین نوع کاربری و میزان احساس امنیت، بالاترین میزان احساس مربوط به کاربری های مسکونی پیرامون پارک شهر است. برای مثال، از کاربری هایی باغلبه ی مراجعه ی مردان (تولیدی ها و لباس فروشی های مردانه) کمتر استفاده می کنند.

رفعیان و خدایی (1388) در مطالعه ای اسنادی به بررسی شاخص ها و معیارهای موثر بر رضایتمندی شهروندان از فضاهای عمومی شهری پرداخته اند. نتایج بررسی آن ها نشان می دهد سه متغیر دسترسی به خدمات، امنیت اجتماعی و هویت مکانی از مؤثرترین عوامل در رضایتمندی شهروندان از فضاهای عمومی شهری و افزایش احساس امنیت آنان در این فضاهاست.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی در راستای ارزیابی میزان رضایت مندی زنان از امنیت در پارک های شهری با مورد شناسی پارک دهکده طلایی شهر آمل به انجام رسیده است. جهت دستیابی به هدف پژوهش با استفاده از ابزار پرسشنامه 70 نفر از زنان به صورت تصادفی ساده در محدوده پارک دهکده طلایی در رابطه با امنیت در پارک مورد پرسش قرار گرفته اند. برای تحلیل داده های بدست آمده نیز از آزمون آماری T استفاده شده است.

معرفی اجمالی محدوده مورد مطالعه

محدوده مورد مطالعه پژوهش حاضر برای تحلیل عملکرد پارک دهکده طلایی در شهر آمل می باشد. آمل با ۲۱۹،۹۱۵ نفر جمعیت در جلگه مازندران و در دوسوی رود هراز با ارتفاع 76 متر از سطح دریا در 52 درجه و 21 دقیقه طول شرقی و 26 درجه و 25 دقیقه عرض شمالی و در فاصله 70 کیلومتری غرب ساری، مرکز استان، 18 کیلومتری جنوب دریای مازندران و 6 کیلومتری شمال دامنه کوه البرز و 180 کیلومتری شمال شرقی تهران قرار دارد.

پارک دهکده طلایی آمل پارک داخل شهری است که در آمل قرار دارد و بزرگترین پارک مازندران است و به عنوان یکی از زیباترین بوستان های ایران هم نام برده می شود، این پارک در سال 1372 احداث شد. وسعت

این پارک از پل میر بزرگ آغاز می شود و به پارک نارنجستان منتهی می شود. همچنین هراز(رود) از کنار این پارک می گذرد و همچنین در نزدیکی انتهای پارک هم به پل معلق و پل دوازده چشمه می رسد.

شکل شماره 1- موقعیت جغرافیایی استان مازندران در نقشه ایران

شکل شماره 2- تصویری از پارک دهکده طلایی در شهر آمل

تعاریف و مفاهیم

واژه "امنیت" در کاربرد عام به معنای رهایی از مخاطرات مختلف است. فرهنگ آکسفورد این واژه را با عبارت زیر تعریف کرده است: "شرایطی که در آن یک موجود در معرض خطر نبوده یا از خطر محافظت می شود تعاریف مندرج در فرهنگ لغات درباره مفهوم کلی امنیت، بر روی "احساس آزادی از ترس" یا "احساس ایمنی" که ناظر بر امنیت مادی و روانی است، تأکید دارند (ماندل، 1379، ص 46). در مؤلفه ایمنی،

اشاره به موارد و عوامل محیطی است که در صورت عدم تأمین شرایط مطلوب وقوع حوادث اجتناب ناپذیر است و خطرات به صورت بالقوه و بالفعل جان و مال حاضران، عابران و ناظران را تهدید خواهد نمود (کیلی و همکاران، 2009: 2). مؤلفه امنیت نیز اشاره به جرایم علیه اشخاص و اموال آنها دارد که در صورت عدم تأمین شرایط پیش‌گیری کننده، اموال و جان حاضران، عابران و ناظران را به صورت بالقوه و بالفعل تهدید خواهد نمود. یک فضای شهری امن در معنای کامل آن شامل هر دو مؤلفه فوق‌الذکر می‌شود و شرایطی که از فصل مشترک این دو به وجود آید را می‌توانیم به عنوان فضای شهری امن توصیف کنیم (Rothrock, 2010: 9).

امنیت، مهمترین نیاز از نظر روحی است که به عنوان مهمترین هدف زندگی و جوهر سلامت روانی فرد تلقی می‌شود (فروم، 1360: 11) در طبقه بندی نیازها که توسط مازلو به انجام رسیده است، امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیک (آب و غذا و ...) به عنوان دومین طبقه از مهمترین و بنیادین ترین نیازها معرفی شده است. به عقیده مازلو (1968) هنگامی که نیازهای فیزیولوژیک برآورده شدند بلافاصله مردم توجه شان به برآورده ساختن و ارضای نیازهای سطح بالاتر نظیر امنیت خواهد شد. این نیازها شدیداً و به گون‌های تنگاتنگ با تواناییها اجتماعی و کالبدی محیط در رابطه اند (صالحی، ۲۲، ۱۳۸۷) امنیت، احساس آرامش و اطمینان از عدم تعرض به جان، مال و سایر حقوق انسان است. این ارزش انحصاری، یکی از ضرورت‌های زندگی فردی و اجتماعی است. در زمانهای گذشته، حصارهای اطراف شهرها و خندق‌های اطراف آنها حریم امنی را برای شهر و ساکنان آن ایجاد میکرد. به این ترتیب شهر از تعرض بیگانگان مصون می‌شد (کامیار، 1382، 33) مفهوم احساس امنیت یکی از شاخصه‌های کیفیت زندگی در شهرهاست و آسیب‌های اجتماعی از مهمترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند (عظیمی، ۲۲، ۱۳۸۱). الین می‌گوید: "اگر مردم فضایی را به دلیل عدم راحتی و یا ترس استفاده نکنند، عرصه عمومی از بین رفته است" یکی از مهمترین عوامل تهدیدکننده حضور مردم در فضاهای عمومی، ترس یا احساس ناامنی است. ناامنی مکانها و فضاهای عمومی، نشاط و سلامتی را در زندگی روزمره مختل می‌کند و با ایجاد مانع بر سر راه رشد فرهنگی و مشارکت عمومی، هزینه‌های زیادی را بر جامعه تحمیل می‌نماید (افتخاری، ۱۳۸۱، ۸).

امنیت در فضای شهری

امنیت شهری: در ماده هشتم اعلامیه حقوق بشر و شهروند 1973 فرانسه آمده است، امنیت عبارت است از حمایتی که جامعه به هریک از افراد و اعضاء خو برای حفظ جان حقوق و دارایی، آنها اعطاء کرده است. (محبوبی نژاد، 1385، 6).

فضاهای شهری: به عنوان بستر زندگی و فعالیت شهروندان باید بتوانند با توجه به شباهتها و تفاوت‌های میان افراد و گروه‌های سنی و اجتماعی، جنسی، محیطی امن، سالم و پایدار و جذاب را برای همه افراد فراهم کند و به نیاز تمامی اقشار اجتماعی پاسخ مناسب بدهند و پاسخگویی حداقل نیازها باشند (شریعی، 1384، 10).

انسان و محیطی که در آن زندگی می کند کلیتی تفکیک ناپذیر از یکدیگر می باشند. این محیط، فضا و عرصه اجرای کارکردهای اجتماعی بوده و بسیاری از تعاملات اجتماعی در آن صورت می پذیرد؛ برای تداوم بقای این تعاملات و حضور فعال مردم در این فضاها، وجود امنیت یکی از اساسی ترین نیازها به شمار می آید.

امنیت به عنوان یک عنصر مهم سایر ابعاد زندگی انسان را تحت تأثیر قرار می دهد. احساس امنیت فردی، لازمه حیات و زندگی شهری است. (Tiesdell et al, 1999, 268) این استدلال مردم برای اماکن عمومی همچون کلیدی برای ایجاد فضاهای امن تر می باشد و آنها را "چشمان خیابان" معرفی می کند که مجرمان را از ارتکاب جرم باز می دارد و محیط را امن و مطمئن می سازد (Jacobs, J. 1981). ترس های ناشی از ناامنی اجتماعی و اقتصادی پیش آمده در مکان ها عمومی، که باعث کنترل بیش از حد می گردد، می تواند عموم فضاهای شهری زیان بار باشد.

جدول شماره 1- نگرش های جامعه شناختی به مبحث امنیت اجتماعی

صاحب نظران جامعه شناسی	تعاریف
آگوست کنت	امنیت اجتماعی را به مثابه یک ارزش دانسته و معتقد است یک جامعه برای دستیابی به امنیت اجتماعی پایدار نیازمند تبادل افکار و اندیشه ها و ارزش های خود و احساس مسئولیت نهادهای هدایتگر در برابر این ارزشها و هویت هاست.
امیل دورکیم	او امنیت اجتماعی را در جذب افراد در شبکه های پایدار و مشارکت پذیر اجتماعی می داند که مهمترین عامل شیوع اخلاق در جامعه بخاطر مسئولیت پذیری می باشد. او عنصر اصلی در تداوم حیات اجتماعی و ایجاد امنیت اجتماعی در وجود نظم اخلاقی در جامعه عنوان کرده است
کارل مارکس	از دیدگاه مارکسیستی، امنیت و امنیت اجتماعی خصلت طبقاتی دارد و میان امنیت و طبقات اجتماعی جامعه ارتباط قائل است
آنتونی گیدنز	امنیت اجتماعی را به مثابه تجربه اعتماد، عدم خشونت، تعادل در جامعه و دوری از بحران های اخلاقی و اجتماعی در جامعه ذکر کرده است که از نشانه های جوامع پایدار است
دیوید یارسونز	از دیدگاه او امنیت اجتماعی در رابطه با شبکه های پایدار اجتماعی و ساختارهای روانی - اخلاقی و اعتماد متقابل بین نظام با مردم زیر دست می باشد

مأخذ: (صالحی امیری و افشاری، 1390: 58-92) (Gutednier, 2003: 29)

امنیت زنان در فضای شهری

امروزه در جوامع پیشرفته، "جایگاه زنان" به یکی از نکات اصلی طراحی شهری بدل گشته است، به گونه ای که خواستگاه آنان در زمره شاخصه های اصلی طراحی به شمار می رود. توجه به حضور فعال زنان در دامنه فعالیت های روزانه، زمینه ای را می طلبد تا به راحتی بتوانند به فعالیت های روزانه خود بپردازند (این خاستگاه ها تمام زمینه های کاری، اداری و تفریحی آنان را در برمی گیرد). اصول طراحی فضاهای شهری در زمینه، فراهم نمودن امنیت محیطی به صورت کلی تمام اقشار جامعه را مد نظر قرار می دهد، ولی نکته مهمی که گاه از دید طراحان پنهان می ماند؛ توجه به "جنسیت افراد در بهره گیری از فضاهاست"؛ چه بسا فضاهایی که به راحتی برای جنس مذکر قابل بهره گیری است، ولی برای جنس مونث کارایی چندانی ندارند. احساس امنیت با توجه به خصوصیات جنسی نیز متغیر است ولی توانایی جسمی و قدرت دفاع شخصی نیز به نوعی دریافت انسان از امنیت را به تحت شعاع قرار می دهد. براساس ضوابط امنیتی فضاهای عمومی (مطالعه موردی پارک) باید به گونه ای طراحی شوند تا توسط تمام افراد قابل استفاده باشند. توجه به این مطلب که حضور زنان در فضاهای عمومی چه محل کار و چه پارک موجب تلطیف و کاهش خطرات محیطی می شود، طراحان را بر آن می دارد تا شاخص جنسیت را جزوه اصول اصلی خود قرار دهند (الماسی فروانصاری، 1389، 28).

مکان های شهری محل وقوع اتفاقات شهری است. رشد سریع و ناگهانی شهرها، تفاوت های غیر منصفانه بین کشورها، سود جوئی، بی عدالتی، مرگ آرامش و نشاط، مرگ هوای سالم و مرگ عرصه عمومی، عدم حس امنیت برای زنان را پدید آورده است. گسترش بی رویه مناطق حاشیه نشین، تفاوت و تبعیض در ارائه خدمات عمومی و توزیع ناعادلانه امکانات رفاهی بخصوص برای شهروندان زن نشان می دهد که تنها یک مدیریت شهری کار آمد با نگاه برابری خواهانه به تمام شهروندان می تواند به ایجاد تعادل و توازن و امنیت شهر بیندیشد و کوشش کند. شهرها بدون زنان ساخته و طراحی شده اند و بدون زنان بی رویه رشد می کنند چرا که در برنامه ریزی شهرها زنان مشارکت ندارند (قرایی و همکاران، 1389، 21).

زندگی زنان در شهرها، همواره تحت تأثیر نبود امنیت شهری واقعی یا بالقوه است. این امر مانع دیگری برای زنان است که نتوانند شهروندان فعال همه جانبه باشند. شهرها از نظر امنیت، جاذبه ای برای زنان ندارند آنها هنگام تردد در سطح شهر فاقد امنیت جسمی و روحی لازم هستند که این امر به ویژه در زمینه حمل و نقل و جابه جایی در شهر بیشتر نمایان میشود

بررسی های صورت گرفته از سوی سازمان ملی جوانان درباره امنیت روانی اجتماعی زنان جوان 18 تا 29 سال شهر تهران (کانون زنان ایرانی) نشان می دهد که تنها عده کمی از آنها دارای احساس امنیت هستند. شرایطی مانند هراس از حضور در ساعات آخر شب، ترس از تنها ماندن در مکان هایی مانند پارک، ترس از رانندگان ماشین های شخصی یا حرف زدن با مردان ناآشنا برای این دسته از زنان، تجاری ناخوشایند به همراه داشته که از شنیدن یا یادآوری آن لحظات، «کلامی» احساس بدی پیدا می کنند و همین احساس عدم امنیت، حضور زنان در شهرها را در نقش شهروند فعال با مشکل مواجه ساخته است و به جدایی بیشتر عرصه عمومی و خصوصی و محدودتر شدن زنان به عرصه خصوصی منجر شده است (قرایی و همکاران، 1389، 21).

یافته های پژوهش

در این مرحله ابتدا برای تشخیص میزان رضایت زنان از متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی با استفاده از مدل T تک نمونه ای اقدام به سنجش وضعیت متغیرهای پژوهش گردید که نتایج این مرحله در جدول شماره (2) آمده است.

جدول شماره 2- آماره آزمون T برای رضایت زنان از متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی

اختلاف از میانگین	انحراف از معیار	مقدار ویژه	جامعه نمونه	گویه ها
0/11140	0/93206	2/9714	70	در سطح پارک از نظر سرعت و جیب بری تا چه اندازه احساس امنیت می کنید؟
0/10209	0/85417	2/6286	70	در سطح پارک تا چه اندازه شاهد زد و خورد و دعوا و مرافه بین جوانها و نوجوانها هستید؟
0/12034	1/00681	2/0286	70	تا چه اندازه شاهد فروش اجناس و کالاهای غیر قانونی (مواد مخدر، مشروبات الکلی و...) در سطح پارک هستید؟
0/11892	0/99491	2/1000	70	تا چه میزان در سطح پارک شاهد سرنگ و وسایل تزریقاتی آلوده هستید؟
0/09096	0/75004	3/2794	70	در سطح پارک ها سطل های زباله به چه اندازه کافی می باشد؟
0/011518	0/96362	3/3571	70	به چه اندازه از جمع آوری به موقع اشغال و نخاله ها در سطح پارک ها رضایت دارید؟
0/12480	1/03663	3/4493	70	تا چه اندازه حدو مرز پارک کاملا قابل ادراک و از هر نقطه قابل مشاهده است؟
0/11706	0/97234	2/8986	70	در صورت نیاز داشتن به کمک، نزدیکترین فردی که صدای کمک خواهی افراد واقع در پارک را بشنوند در فاصله کمتر از پنجاه متر قرار دارند
0/11608	0/96419	2/5217	70	تراکم جمعیت در پارک های شهر آمل طوری است که امنیت شما را به خطر می اندازد
0/09403	0/77762	3/3088	70	تا چه اندازه فضاهای دنج و خلوت در پارک را می بینید؟

بعد از گردآوری داده ها، بررسی حاصل از آماره آزمون T برای تشخیص میزان رضایت زنان در مورد متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی آمل، نشان داد که زنان با توجه میزان مقدار میانگین ویژه بدست آمده از حد و مرز رویت و ادراک پارک از هر نقطه با $3/44$ ، جمع آوری به موقع آشغال و نخاله ها در سطح پارک ها با $3/35$ و فضاهای دنج و خلوت در پارک با میزان $3/30$ بیشترین رضایت را داشته اند. در این بین میزان ناراضیاتی زنان از فروش اجناس و کالاهای غیر قانونی (مواد مخدر، مشروبات الکلی و... و مشاهده سرنگ و وسایل تزریقاتی آلوده نامطلوب در سطح پارک، ضعیف ارزیابی شده است.

ادامه جدول 2- آماره آزمون T برای رضایت زنان از متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی

اختلاف از میانگین	انحراف از معیار	مقدار ویژه	جامعه نمونه	گویه ها
0/08880	0/72682	3/0448	70	پارک های شهر آمل دارای تراکم و فشردگی زیادی از جمعیت می باشند
0/11013	0/92145	3/3857	70	سکوها و نیمکت های تعبیه شده در پارک های شهر آمل به نحوی است که رعایت فاصله شخصی امکان پذیر است
0/09040	0/74549	3/2647	70	در پارک ها به چه میزان تراکم و فشردگی جمعیت در ورودی های فضاها و یا نقاط دریافت خدمات (مانند کافی شاپ، سفره خانه و...) وجود دارد
0/12323	1/02359	2/8406	70	در سطح پارک شکاف یا فضاهای خالی وجود دارد به نحوی که یک مهاجم بتواند در آن مخفی شود؟
0/11535	0/95821	2/6087	70	آیادار پارک عناصری وجود دارند (نرده، درخت و...) که مانع دید باشند، به طوری که عابران نتوانند اطراف فضای خود را به راحتی ببینند؟
0/12300	1/02171	2/6812	70	تا چه اندازه فضاهای اطراف پارک مثل خیابان، منازل مسکونی بر آن اشراف دارند؟
0/10035	0/83355	3/5072	70	پارک های شهر آمل طوری طراحی شده اند که خیابانهای اطراف کاملا به آنها اشراف دارند
0/11766	0/98445	2/2429	70	در پارک ها نظارت غیر رسمی از طریق بالکن های منازل مسکونی و غیر مسکونی مشرف به فضا انجام می شود؟
0/11785	0/98603	2/3143	70	آیا فرم های کالبدی (ورودی ها، خروجی ها، دستشویی ها، تلفن های عمومی و...) در فضاهای پارک خوانا هستند؟
0/10719	0/89685	2/5000	70	آیا در پارک خدمات اضطراری (کمک های اولیه، آتش نشانی ها و غیره) به صورت آسان در دسترس است؟

محاسبات نگارندگان

بعد از گردآوری داده ها، بررسی حاصل از آماره آزمون T برای تشخیص میزان رضایت زنان در مورد متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی آمل، نشان داد که زنان با توجه میزان مقدار میانگین ویژه بدست آمده اشراف پارک بر خیابان های اطراف از لحاظ طراحی با $3/50$ طراحی مبلمان پارک از لحاظ رعایت حریم شخصی با $3/38$ و خوانا بودن فرم کالبدی پارک (ورودی ها، خروجی ها، دستشویی ها، تلفن های عمومی و...) با میزان $3/31$ بیشترین رضایت را داشته اند. در این بین میزان ناراضیاتی زنان از نظارت غیر رسمی از طریق

بالکن های منازل مسکونی و غیر مسکونی مشرف به فضا و موانعی (نرده،درخت و ...) که مانع دید عابران از اطراف فضا در سطح پارک، ضعیف ارزیابی شده است

ادامه جدول 2- آماره آزمون T برای رضایت زنان از متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی

کویه ها	جامعه نمونه	مقدار ویژه	انحراف از معیار	اختلاف از میانگین
در سطح پارک به چه میزان تابلوهای کثیف و شکسته وجود دارد؟	70	2/3713	0/73199	0/08812
در سطح پارک به چه میزان دیوار نویسی های نامناسب و ناهنجار وجود دارد؟	70	2/3623	1/08426	0/13053
آیا میزان روشنایی پارک در شب برای تشخیص یک فرد در فاصله 25 متری مناسب است؟	70	3/1304	0/92216	0/11102
تابلوهای راهنما کننده مسیر و مکان در پارک به چه میزان در شب قابل رویت هستند؟	70	3/0588	0/92853	0/11260
تعداد لامپ های سوخته و شکسته در سیستم روشنایی خیابان به چه میزان است؟	70	2/6087	0/92700	0/11160
تا چه اندازه آلودگی صوتی زمانی که در پارک هستید آرامش شما را بر هم می زند؟	70	2/7143	0/95010	0/11356
میزان عمومی آلودگی صوتی ناشی از فعالیت ها در پارک به چه میزان است؟	70	2/9701	1/07267	0/13105
وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک به چه میزان است؟	70	3/7536	1/00595	0/12110
تا چه میزان از پارک خودرو در اطراف پارک احساس امنیت می کنید؟	70	3/0145	1/03601	0/12472
تا چه اندازه فضای پارک را برای حضور خانواده ها راحت و امن می دانید؟	70	2/8143	0/93705	0/11200

محاسبات نگارندگان

بعد از گردآوری داده ها، بررسی حاصل از آماره آزمون T برای تشخیص میزان رضایت زنان در مورد متغیرهای امنیت در پارک دهکده طلایی آمل، نشان داد که زنان با توجه میزان مقدار میانگین ویژه بدست آمده وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک با $3/75$ ، میزان روشنایی پارک در شب برای تشخیص یک فرد در فاصله 25 متری با $3/13$ و تابلوهای راهنما کننده مسیر و مکان در پارک قابل رویت در شب با میزان $3/05$ بیشترین رضایت را داشته اند. در این بین میزان نارضایتی زنان از تابلوهای کثیف و شکسته در سطح پارک و دیوار نویسی های نامناسب و ناهنجار در سطح پارک، ضعیف ارزیابی شده است. و در یک نتیجه گیری کلی از نتایج اولیه آزمون T برای متغیرهای 33 گانه امنیت در پارک دهکده طلایی و با توجه به مقدار ویژه بدست آمده می توان فهمید که از دیدگاه زنان متغیرهای چون وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک به چه میزان است با $3/75$ ، اشراف پارک بر خیابان های اطراف از لحاظ طراحی با $3/5$ ؛ طراحی مبلمان پارک از لحاظ رعایت حریم شخصی با $3/38$ در سطح پارک به چه میزان تابلوهای کثیف و شکسته وجود دارد با $3/37$ و در سطح پارک به چه میزان دیوار

نویسی های نامناسب و ناهنجار وجود دارد با 3/36 از مهمترین متغیرهای مورد ارزیابی زنان در بحث امنیت در پارک دهکده طلایی می باشد.

جدول شماره 3- آماره آزمون T برای متغیرهای پژوهش

مقدار میانگین : 2/5 با سطح اطمینان 95%					متغیرها	
معنی داری	بیشترین	کمترین	اختلاف از میانگین	df		
0/000	0/6937	0/2492	0/47143	69	4/232	در سطح پارک از نظر سرعت و جیب بری تا چه اندازه احساس امنیت می کنید؟
0/212	0/3322	-0/0751	0/12857	69	1/259	در سطح پارک تا چه اندازه شاهد زد و خورد و دعوا و مرافه بین جوانها و نوجوانها هستید؟
0/000	-0/2314	-0/7115	-0/47143	69	-3/918	تا چه اندازه شاهد فروش اجناس و کالاهای غیر قانونی(مواد مخدر، مشروبات الکلی و...در سطح پارک هستید؟
0/001	-0/1628	-0/6372	-0/40000	69	-3/364	تا چه میزان در سطح پارک شاهد سرنگ و وسایل تزییقاتی آلوده هستید؟
0/000	0/9610	-0/5979	0/77941	67	8/569	در سطح پارک ها سطل های زباله به چه اندازه کافی می باشد؟
0/000	1/0869	0/6274	0/85714	69	7/442	به چه اندازه از جمع آوری به موقع اشغال و نخاله ها در سطح پارک ها رضایت دارید؟
0/000	1/1983	0/7003	0/94928	68	7/607	تا چه اندازه حدو مرز پارک کاملا قابل ادراک و از هر نقطه قابل مشاهده است؟
0/001	0/6321	0/1650	0/39855	68	3/405	در صورت نیاز داشتن به کمک، نزدیکترین فردی که صدای کمک خواهی افراد واقع در پارک را بشنوند در فاصله کمتر از پنجاه متر قرار دارند
0/852	0/2534	-0/2099	0/02174	68	0/187	تراکم جمعیت در پارک های شهر آمل طوری است که امنیت شما را به خطر می اندازد
0/000	0/9970	0/6206	0/80882	67	8/577	تا چه اندازه فضاهای دنج و خلوت در پارک را می بینید؟
0/000	0/9188	0/4001	0/65942	68	5/074	در سطح پارک از نظر سرعت و جیب بری تا چه اندازه احساس امنیت می کنید؟

محاسبات نگارندگان

با توجه به جدول شماره (4)، میزان اختلاف از میانگین بدست آمده نشان می دهد که میزان رضایت زنان از از حد و مرز رویت و ادراک پارک از هر نقطه بیشتر از جمع آوری به موقع اشغال و نخاله ها در سطح پارک و فضاهای دنج و خلوت پارک می باشد. چرا که میزان اختلاف از میانگین مبنای آن بیشتر از دومورد مذکور

ارزیابی رضایتمندی زنان از وضعیت امنیت در پارک های شهری، نمونه موردی: پارک دهکده طلایی آمل

است. این موضوع همزمان در مقدار t بدست آمده نیز نشان داده شده است. بحث بعدی بررسی ارتباط بین قابل مشاهده بودن، جمع آوری به موقع و فضاهای دنج با بهبود عملکرد پارک از دیدگاه زنان است که با توجه به معنی داری هر سه مورد، این ارتباط تأیید می گردد.

ادامه جدول شماره 3- آماره آزمون T برای متغیرهای پژوهش

مقدار میانگین : 2/5 با سطح اطمینان 95%					متغیرها
معنی داری	بیشترین	کمترین	اختلاف از میانگین	df	
0/000	0/7221	0/3675	0/54478	66	6/135 پارک های شهر آمل دارای تراکم و فشردگی زیادی از جمعیت می باشند
0/000	1/1054	0/6660	0/88571	69	8/042 سکوها و نیمکت های تعبیه شده در پارک های شهر آمل به نحوی است که رعایت فاصله شخصی امکان پذیر است
0/000	0/9452	0/5843	0/76471	67	8/459 در پارک ها به چه میزان تراکم و فشردگی جمعیت در ورودی های فضاها و یا نقاط دریافت خدمات(مانند کافی شاپ،سفره خانه و ...)وجود دارد
0/007	0/5865	0/0947	0/34058	68	2/764 در سطح پارک شکاف یا فضاهای خالی وجود دارد به نحوی که یک مهاجم بتواند در آن مخفی شود؟
0/349	0/3389	- 0/1215	0/10870	68	0/942 آیا در پارک عناصری وجود دارند (نرده،درخت و ...) که مانع دید باشند، به طوری که عابران نتوانند اطراف فضای خود را به راحتی ببینند؟
0/145	0/4266	- 0/0643	0/18116	68	1/473 تا چه اندازه فضاهای اطراف پارک مثل خیابان، منازل مسکونی بر آن اشراف دارند؟
0/000	1/2075	0/8070	1/00725	68	10/038 پارک های شهر آمل طوری طراحی شده اند که خیابانهای اطراف کاملا به آنها اشراف دارند
0/032	- 0/0224	- 0/4919	- 0/25714	69	- 2/185 در پارک ها نظارت غیر رسمی از طریق بالکن های منازل مسکونی و غیر مسکونی مشرف به فضا انجام می شود؟
0/000	1/0949	0/5792	0/81429	69	6/909 آیا فرم های کالبدی(ورودی ها، خروجی ها، دستشویی ها، تلفن های عمومی و...)در فضاهای پارک خوانا هستند؟
1/000	0/2138	- 0/2138	0/00000	69	0/000 آیا در پارک خدمات اضطراری(کمک های اولیه، آتش نشانی ها و غیره) به صورت آسان در دسترس است؟
0/121	0/0461	- 0/3890	- 0/17143	69	- 1/572 پارک های شهر آمل دارای تراکم و فشردگی زیادی از جمعیت می باشند

محاسبات نگارندگان

با توجه به جدول شماره (3)، میزان اختلاف از میانگین بدست آمده نشان می دهد که میزان رضایت زنان از اشراف پارک بر خیابان های اطراف از لحاظ طراحی بیشتر از طراحی مبلمان پارک از لحاظ رعایت حریم شخصی و خوانا بودن فرم کالبدی پارک (ورودی ها، خروجی ها، دستشویی ها، تلفن های عمومی و...) می باشد. چرا که میزان اختلاف از میانگین مبنای آن بیشتر از دومورد مذکور است. این موضوع همزمان در مقدار t بدست آمده نیز نشان داده شده است.

ادامه جدول شماره 3- آماره آزمون T برای متغیرهای پژوهش

مقدار میانگین : 2/5 با سطح اطمینان 95%					متغیرها
معنی داری	بیشترین	کمترین	اختلاف از میانگین	df	
0/222	0/0671	-0/2845	-0/10870	68	در سطح پارک به چه میزان تابلوهای کثیف و شکسته وجود دارد؟
0/295	0/1228	-0/3981	-0/13768	68	در سطح پارک به چه میزان دیوار نویسی های نامناسب و ناهنجار وجود دارد؟
0/000	0/8520	0/4089	0/63043	68	آیا میزان روشنایی پارک در شب برای تشخیص یک فرد در فاصله 25 متری مناسب است؟
0/000	0/7836	0/3341	0/55882	67	تابلوهای راهنما کننده مسیر و مکان در پارک به چه میزان در شب قابل رویت هستند؟
0/334	0/3314	-0/1140	0/10870	68	تعداد لامپ های سوخته و شکسته در سیستم روشنایی خیابان به چه میزان است؟
0/063	0/4408	-0/0123	0/21429	69	تا چه اندازه آلودگی صوتی زمانی که در پارک هستید آرامش شما را بر هم می زند؟
0/001	0/7318	0/2085	0/47015	66	میزان عمومی آلودگی صوتی ناشی از فعالیت ها در پارک به چه میزان است؟
0/000	1/4953	1/0120	1/25362	68	وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک به چه میزان است؟
0/000	0/7634	0/2656	0/51449	68	تا چه میزان از پارک خودرو در اطراف پارک احساس امنیت می کنید؟
0/007	0/5377	0/0909	0/31429	69	تا چه اندازه فضای پارک را برای حضور خانواده ها راحت و امن می دانید؟
0/115	0/0491	-0/4404	-0/19565	68	در سطح پارک به چه میزان تابلوهای کثیف و شکسته وجود دارد؟

با توجه به جدول شماره (3)، میزان اختلاف از میانگین بدست آمده نشان می دهد که میزان رضایت زنان از وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (توبوس، تاکسی، ون و...) بیشتر میزان روشنایی پارک در شب برای تشخیص یک فرد در فاصله 25 متری و تابلوهای راهنما کننده مسیر و مکان در پارک قابل رویت در شب می باشد. چرا که میزان اختلاف از میانگین مبنای آن بیشتر از دومورد مذکور است. این موضوع همزمان در مقدار t بدست آمده نیز نشان داده شده است. و در مورد ارتباطشان با بحث امنیت پارک باید گفت که با توجه به معنی داری هر سه مورد، این ارتباط تأیید می گردد.

و در یک نتیجه گیری کلی از سه جدول بالا تحلیل آماره T برای متغیرهای 33 گانه امنیت در پارک دهکده طلایی از دیدگاه زنان جامعه نمونه پژوهش نشان می دهد که تمامی متغیرها بر مبنای میزان اختلاف از میانگین بدست آمده در اولویت های چند گانه برای ارزیابی امنیت در پارک دهکده طلایی قرار دارند. در این میان با توجه به مقدار میانگین مبنای هر چه مقدار اختلاف از میانگین متغیرها مثبت و بیشتر باشد دارای اولویت بیشتر برای بسترسازی امنیت در پارک دهکده طلایی از دیدگاه زنان می باشند. که البته در این بین توجه به میزان معنی داری نیز مهم می باشد.

نتیجه گیری

فضاهای سبز و مشخصاً پارک های شهری به عنوان بخشی از شهرهای امروزی محسوب می شوند که بواسطه علت وجودیشان دخالت مستقیم در شیوه زیست و جامعه انسانی دارند و از این طریق بر کیفیت زندگی انسان ها تأثیر می گذارند. در واقع رشد روز افزون جمعیت باعث می شود که نیاز به فضاهای سبز هر روزه بیشتر محسوس شود. اهمیت این مبحث امروزه با توجه به حجم وسیع گسترش عوامل کالبدی و فضایی و مشخصاً ارتباطات و آلودگی های هوایی و صوتی بیش از پیش نمایان شده است. در این بین البته توجه به امنیت این نوع از فضاهای فراغتی به خصوص برای جامعه زنان بسیار حائز اهمیت می باشد. در مطالعه حاضر سعی گردید مقوله امنیت از دیدگاه زنان در پارک شهر آمل مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد. در این راستا از 33 متغیر مربوط به مقوله امنیت در پارک از 70 نفر از زنان محدوده پارک مورد پرسش قرار گرفت. برای تحلیل و ارزش گذاری متغیرها از آزمون آماری T در قالب نرم افزار *SPSS* استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهایی چون وضعیت دسترسی به حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، ون و...) در اطراف پارک به چه میزان است با میزان 3/75، اشراف پارک بر خیابان های اطراف از لحاظ طراحی با 3/5؛ طراحی مبلمان پارک از لحاظ رعایت حریم شخصی با 3/38 در سطح پارک به چه میزان تابلوهای کثیف و شکسته وجود دارد با 3/37 و در سطح پارک به چه میزان دیوار نویسی های نامناسب و ناهنجار وجود دارد با 3/36 از مهمترین متغیرهای مورد ارزیابی زنان در بحث امنیت در پارک دهکده طلایی می باشد.

منابع و مأخذ:

- 1- افتخاری، اصغر (1381) "ساختار و تأویل امنیت" فصلنامه مطالعات راهبردی. سال پنجم، شماره 1، بهار 1381.
- 2- الماسی فر، نینا، انصاری، مجتبی (1389)، "بررسی امنیت محیطی در پارک های منطقه ای به عنوان بخشی از فضاهای شهری از دیدگاه زنان بر پایه رویکرد *CPTED* (مطالعه موردی: پارک ساعی)"، مدیریت شهری، شماره 25، 21-34.
- 3- بمانیان و دیگران (1388). "سنجش عوامل مؤثر بر ارتقای امنیت زنان در محیط های شهری در محدوده پیرامون پارک شهر تهران". پژوهش زنان. دوره 7، ش 3، صص 49-67.
- 4- رفعیان و خدایی (1388). "بررسی شاخص ها و معیارهای مؤثر بر رضایتمندی شهروندان از فضاهای عمومی شهری". مجله راهبرد، س 18، ش 53، صص 227-248.
- 5- زنجانی زاده اعزازی، هما (1380). "زنان و امنیت شهری". مجله تخصصی زبان و ادبیات دانشکده ی ادبیات و علوم انسانی مشهد. ش 34. صص 603-626.
- 6- شریعتی، سعید (1384) "بررسی احساس امنیت عمومی در استان خراسان". پژوهشکده اقبال. جهاد دانشگاهی مشهد.
- 7- صالحی امیری، رضا و افشاری نادری، افسر (1390)، "مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران"، فصلنامه راهبرد، سال بیستم، شماره 59، تهران.
- 8- صالحی، اسماعیل (1387) ویژگیهای محیطی فضاهای شهری امن"، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی و معماری.
- 9- عظیمی هاشمی، مژگان (1384) تحلیل مقایسه ای احساس امنیت اجتماعی - اقتصادی مردم مشهد و کشور"، مجله فرهنگ خراسان، سال پنجم، شماره 12.
- 10- علیخواه فردین و مریم نجیبی ربیعی (1386). "زنان و ترس از جرم در فضاهای شهری". فصلنامه ی علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، س 6، ش 22. صص 109-131.
- 11- فروم، اریک (1360) "جامعه سالم"، ترجمه اکبر تبریزی، تهران، انتشارات بهجت.
- 12- قرایی، فریبا، راد جهانبانی، نفیسه، رشیدپور، نازیلا (1389). "بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری نمونه موردی: مناطق 2 و 11 تهران"، آرمانشهر، شماره 4، صص 17-32.
- 13- کامیار، غلامرضا (1379) "حقوق شهرسازی"، تهران، انتشارات امجد.
- 14- ماندل، رابرت (1379) "چهره متغیر امنیت ملی"، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی؛ تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ دوم.
- 15- محبوبی نژاد، حسین (1385) "تاملی کوتاه درباره آسیب های اجتماعی به عنوان مسئله امنیت عمومی" فصلنامه دانش انتظامی، سال هشتم، شماره سوم.
- 16- Brenda, S. A. Yeoh & Pei Lin Yeow (1997). "Where women fear to tread: Images of danger and the effects of fear of crime in Singapore". *GeoJournal*. Vol. 43. No. 3. Pp. 273-286.
- 17- Byrne, J ; Neil.S(2010), *Green and open space planning for urban a review of the literature and best practice*.

- 18- Colachi, S (2006) *urban parks and this major role of stress decreasing in urban crowd society. Journal of city and development.vol.33,pp:13-28.*
- 19- Dias, L. et al. (2007). "urban security and spatial behavior, syntactic and perceptual analysis of the central area of Porto Alegre". 6th international Space Syntax Symposium. Istanbul.
- 20- Gutednier. M (2003), *Social capital and manager's challenge. London security opportunity. UK.*
- 21- Jacobs, J.(1981). *The death and life of great American cities. New York: Vintage Books.*
- 22- Kelly Eric Damian .Crabtree Dain (2009) *Securing The Built Environment: An Analysis Crime Prevention Through Environmental Design Ball State University Muncie Indiana.*
- 23- Reis, A. et al. (2003). "Accessibility and security Syntactic and perceptual analysis in two low income housing estates". 4th international Space Syntax Symposium. London.
- 24- Rothrock Sara E ,(2010) *Antiterrorism design and public safety : reconciling CPTED with the post Massachusetts Institute of Technology. Dept. of Urban Studies and Planning.*
- 25- Tiesdell, S.(1999). "The fortress, the panoptic, the regulatory and the animated: Planning and urban design approaches to safer city centers". *Landscape Research, Vol 24, No.3, pp: 265-286.*
- 26- Tsaour, s, Lin, y. andlin (2006) *evaluating ecotourism sustainability from the integrated perspective of resource, community and tourism. Tourism management.vol,27, pp: 640-623.*